

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an . . . 14— ”
Pe 3 luni . . . 7— ”
Pe o lună . . . 2-40 ”
Numărul popular:
Pe un an . . . 4— Cor.
Pe jumătate an . . . 2— ”
Pentru România și
America . . . 10— franci.
Numărul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe an
40 franci.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Baththyányi Nrul 2.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 filerl.
Manuscriptele nu se în-
napoiază.
Telefon pentru oraș, co-
mitat și interurban Nr. 730.

Anul I.

NUMĂR POPORAL

Nr. 15.

Tricolorul

Nu sunt doi oameni în lumea asta asemenea. Nu sunt pe pământ două flori într'un chip. Nu sunt două frunze fără a se deosebi una de alta. Fiecare făptură din lume se deosebește prin ceva de cealaltă. Așa sunt oamenii, așa sunt popoarele.

Fiecare popor ține să-și aibă semnul său, prin care se deosebește de celelalte popoare. Semnul de deosebire sunt de obicei culorile. Fiecare neam își are culorile sale. Și fiindcă culorile acestea au însemnătatea, că deosebesc ființa unui neam de ființa celorlalte neamuri, pentru aceea fiecare neam își cinstește și își iubește culorile sale, cum își iubește ființa sa, sufletul său.

Culorile poporului românesc sunt: roșu, galben și albastru. Noi Românii iubim culorile acestea, pentru că ele sunt semnele sufletului nostru. Când noi purtăm pe hainele noastre, în părul nostru aceste culori, prin asta nu vrem să zicem, că noi urâm alte neamuri ori, că vrem răul altora, ci vrem să arătăm numai, că noi suntem Români, că vrem să rămânem ceea ce am fost strămoșii noștri, că ne iubim neamul nostru. Nu va să zică culorile acestea nici că noi am voi să spargem Statul, unde trăim ori, că am dori să ne alăturăm altui Stat, ci culorile roșu, galben, albastru sunt numai semnul vădit al ființei noastre românești, al iubirii noastre pentru neamul nostru românesc.

Și deoarece noi ne iubim neamul mai mult decât viața noastră și fiindcă noi dorim să rămânem în veci Români, pentru aceea niciodată nu putem să ne lăsăm de culorile noastre românești, de mândrul nostru tricolor.

Dar stăpânitorii noștri ar dori, ca noi să ne desbrăcăm de ființa noastră românească. Ar dori să nu mai fim Români, ci să ne contopim și noi în neamul unguresc, să ne facem Unguri. Din pricina aceasta stăpânitorii acestei țări urăsc tricolorul nostru românesc și se face adevărată vânatoare după acest tricolor. S'a întâmplat moarte de om din pricina asta și jandarmii smulg cingătoarele românești ale fetițelor noastre și se aprind de mânie, când văd pe hainele noastre culorile: roșu, galben, albastru.

Noi ținem în toată cinstea insigniile și culorile Statului-Ungar, ai cărui cetățeni suntem, nici nu avem gânduri dușmane împotriva Statului ori împotriva poporului maghiar, dar nici-odată nu vom înceta a iubi tricolorul nostru românesc, care este legat de ființa noastră, cum este legat sufletul de trup.

Ori-câte nedreptăți ne-ar face cineva pentru dulcele nostru tricolor, care este semnul ființei noastre românești, noi nici-odată nu vom renunța la acel tricolor, căci el nu vatămă pe nimeni, ci ne mângăie numai pe noi și ne este drag ochilor și sufletului nostru. Tricolorul acesta este partea cea mai frumoasă a țesăturilor femeilor române, el este podoaba hainelor noastre țărănești, fără el casele noastre

sunt despoiate de frumuseță, casele noastre sunt lipsite de mângăierea cea mai dulce a noastră.

Statul are dreptul și are puterea să ne silească a respecta legile țării și rânduiala în deobște. Nici nu suntem noi Românii răzvrătitori. Ne iubim patria mai mult, decât ori care alt neam și, suntem poate prea îndelung răbdători, darea ni-o plătim, sângele ni-l vărsăm pentru patrie și tron, de ce nu suntem lăsați în pace deci să ne iubim și neamul nostru românesc și să arătăm chiar lumii iubirea aceasta prin purtarea dulcelui nostru tricolor?

Cu cât mai mult voiesc cu puterea să ne deslipească de ființa noastră românească, noi mai vartos ne încălzim de ea și mai vartos trebuie să dăm tuturor să înțeleagă, că nici odată nici o putere lumească nu va putea fi atât de mare, ca să ne facă să abzicem de romanitatea noastră. Și nici odată nu vom îngădui, ca să ni-se răpească semnul romanității noastre, tricolorul românesc.

Trecut-au strămoșii noștri prin mii de suferinți. Potop s'au vărsat asupra neamului nostru, străinii din toate părțile lumii, fost-am robiți veacuri îndelungate, nici credința noastră în Dumnezeu nu voiau să ni-o ierte, și iată după marea de suferinți, ce a dat peste noi, mai întăriți și mai vânoși ne-am ridicat de-asupra tuturor neajunsurilor noastre. Că nici-odată nu am părăsit credința în D-zeu și niciodată nu ne-am lăpădat de neamul nostru cel românesc.

Inviat din morți

— Amintire —

A trecut un sfert de veac, dacă nu mai mult, că mă găsiam profesor la curtea unui mare boier unde mă învoisem să pregătesc un cuconăș resfătat pentru intrarea la academia tezeiană. Și așa tot dăscăbind băețelul de bun neam pentru ziua cea mare ce-l aștepta la școala sa, în vreme ce eu singur mă gândeam la ispitirea ceva mai grea ce aveam să o dau eu însuși, colo la Cernăuți, mi-a trecut iarna, par'că nici nu fusese.

Și totuși iarnă grea și cumplit de geroasă, ca aceea nici că-mi aduc aminte să fi apucat vre-o dată. Atât că în traiul cu tot felul de îndemânări ce le duceam la casa boierească, greul vieții de afară nu mă prea atinge, doar în plimbările ce le făceam cu sania prin împrejurimi, dacă-mi mai venia câte o suflare de ai celor ce-și duceau zilele în nevoi și greutate. Până și serile lungi, când școlarul meu se alinta în saloanele mamei sale; și eu îl mai slăbeam cu învățătura mea, am avut parte să le petrec în liniștă și plăcere neuitată. Căci aveam la curte un prieten vrednic și bun, pe care-l voiu ținea de-aseamenea minte, întreaga mea viață.

Era îngrijitorul pădurilor întinse ale boierului meu, sau ober-ferșterul curții, cum îi spuneau toți, om mai în vârstă ca mine, de soiu german din Boemia, umblat prin lume și oțelit în meseria sa prin școală și practică îndelun-

gată. Numele nu-i voiu spune fiindcă trăește încă și astăzi și poate s'ar supăra, auzind că i-am dat învileag istoria pe care vreau să v'o povestesc și pe care îl privește de aproape. Ce ne împrietenise pe amândoi, a fost mai ales singurătatea, în care ne aruncase soarta, apoi încă și o apropiere dela unul la altul, cum se întâmplă că leagă de multe-ori inimile omenești, prin tot felul de fire de înrudire sufletească, de care noi muritorii nici nu ne dăm bine seama.

Curțile boierului erau așezate pe un început de vale, strămtorată jur împrejur de munți înalți și păduroși, ce se închiegau de-adreptul cu codrii de brad și molid ai Carpaților. Din ei se cobora apa albastră și zburdalnic de iute a Siretelui, cotindu-se spumos în albia ei strămtă, cu zor năprasnic de a străbate la largul șesului apropiat. Clădirea dinspre drumul mare, despărțită printr'un geamlăc lung de sălașul unde stau stăpânii curții, cuprindea pe lângă odăile multe de musafiri, și locuința mea, de unde n'aveam de cât să trec un colț de curte pentru a ajunge la casele de-afară, unde era stăpân și gospodar înzestrat cu toate, amicul meu ober-ferșterul. Când nu era el la mine, eram eu la dânsul, și așa ne deprinsesem a ne vedea mereu, încât în zilele sale de vânatoare sau inspecțiuni prin codrii munților, adevă când se întâmpla să nu ne întâlnim de loc, ne tănjeau inimile de-opotrivă de greu.

De câteori nu ne simțiam ținuți să luăm parte la mesele și petrecerile aduse prin tot fe-

lul de prilejuri ale casei, ne făceam și noi sfinte sărbători, petrecând, fie la mine la curte, fie în casa ferștereașă, seri de adevărată pomeneală. Amicul meu ținea o mulțime de gazete și foi străine, din cari aveam ce culege la noutăți de tot felul. Și tot citind împreună, ni-se înțeția vorba și mai mult, și dela o vreme începea vorbărețul oberferșter să-mi povestească multele întâmplări din anii săi de pribegie prin țări străine. Și avea, nu știu cum, un dar iscusit a le spune și descrie toate, câte le văzuse și pățise, de credeam, că s'au petrecut chiar înaintea ochilor mei.

Așa ne-a trecut iarna cu citirea și cu povestitul și prin răstimpuri, adevă de câteori se întâmpla, că vânătorile mari ce se făceau la curte, să mi-l înstrăineze pe prietenul nedespărțit, — dacă nu-l vedeam, zic, cu zilele, simțiam cu adevărat, că ne împrietenisem pe viață și de-a-binele. Dar iată, că în toiul acestei prietenii tot mai strânse, s'a ivit o întâmplare, ce ne-a pus pe amândoi în suferință mare și neașteptată și era cât pe ce să-mi smulgă pe nedeslipitul meu tovarăș din surghiunul plăcut la curtea de care v'am amintit, și chiar din viața aceasta.

Mergea spre sfintele Paști. Numai câteva zile ne despărțeau de săptămâna Patimilor și înviorătoarea primăvară își arăta în toate chipurile puterea ei năprasnică, topind scufiile de zăpadă și de ghețuș din culmile munților, de se revărsau în chip de puhoie șopotose din în-

Vom purta și mai departe tricolorul nostru românesc, nu semn de dușmănie împotriva altora, ci semnul curat și dulce al iubirii noastre de neam, semn al voinei noastre nestrămutate de a rămâne Români acum și în vecii vecilor.

Pacea cu naționalitățile

Scrisoarea dr.-lui Mihail Polyt.*)

Neoplanta, 25 Aprilie.

Dr. Mihail Polyt șeful Sărbilor naționaliști a trimis ziarului „Világ” din Budapesta următoarea scrisoare:

Mult stimat d-le redactor!

Articolul dela Paști a mult prețuitului d. dr. Oscar Iászi e foarte frumos, dar el nu se ocupă cu *chintesența* chestiei naționalităților din Ungaria. Iar *chintesența* chestiei de naționalități e tocmai aceea, că este oare Ungaria stat *omogen*, național, ori *eterogen*. Noi, naționalitățile, ținem la punctul de vedere al regelui S. Ștefan, că Ungaria nu e regnum unius lingue; ținem la aceea, că Ungaria nu e stat național, ca și celelalte mari state ale Europei, a căror hotare geografice sunt identice cu hotarele etnice. Ungaria nu e stat național, ca și Franța, Italia, Spania etc.; nu e stat național, ca și România, Serbia, Muntenegru, Bulgaria, Grecia, ba nu-i nici un astfel de stat național, ca și Germania ori Rusia, deoarece în Germania cele 1½ mil. de Ruteni nu înseamnă ceva față de 60 mil. de Germani, precum în Rusia cele 30 mil. neruși nu înseamnă ceva față de 100 mil. Ruși.

Opinia publică ungurească confundă concepțiunea națiunii politice și a acelei

*) Publicăm cu plăcere articolul acestui bărbat distins al partidului național sârbesc, ca o alocuțiune interesantă la chestia naționalităților. (N. lui „V.”).

etnice. *Națiunea politică*, aceasta e o expresiune învechită, deoarece aceasta nu înseamnă altceva, decât *viața de stat*, unitatea statului. Naționalitățile nicicând n'au *tras la îndoială existența acestei națiuni politice*. În programul Congresului naționalităților ținut în Budapesta la 10 August 1895, deosebit se accentuiază într'un punct integritatea Ungariei. Dar una e *viața de stat* și alta e *rasa*. Când eu spuseseam odată în Cameră, că Ungaria nu înseamnă că e țara Ungurilor, s'a produs o adevărată furtună. Cu toate că, dacă ar fi adevărat, că Ungaria e țara Ungurilor, în cazul acesta ea nu ar fi altceva, decât proprietate privată domnească din evul mediu față de iobagi. *Noi în baza progresului istoric recunoaștem hegheonia Ungurilor*, dar nu le recunoaștem supremația, deoarece hegheonia pe lângă egalitate înseamnă *generalat*, iar supremația, înseamnă, stăpânire și supunere.

Chestia naționalităților nici când nu poate fi discutată, dacă totdeauna și la fiecare prilej se accentuiază *ideia de stat ungar*. Ce înseamnă și cum se poate explica aceasta? Evident, numai așa, că din Ungaria, din statul *eterogen*, voesc să se creieze stat omogen, ceea ce înseamnă contopirea popoarelor nemaghiare cu poporul unguresc. Năzuința aceasta nu numai că e irealizabilă, ci ea e de-adreptul o năzuință contra-culturală.

Dacă Ungaria e considerată ca stat omogen, atunci consecințele acestei considerații cu privire la *viața de stat* sunt de-adreptul nenaturale. Pe lângă o astfel de părere popoarele nemaghiare, *ca atari, nu pot lua parte la viața de stat*.

Dacă Ungaria se consideră ca stat omogen, național, atunci în *viața de stat a Ungariei* toate reformele trebuiesc făcute

asa, ca și cum ea ar fi considerată de stat eterogen. În *viața de stat* a unui stat omogen popoarele nemaghiare, ca atari, nu pot avea rol, deoarece în cazul acesta însăși reforma electorală în Ungaria față de popoarele nemaghiare ar deveni de-adreptul iluzorie. Fie dreptul electoral universal, secret și după comune, totul e o iluzie, deoarece administrația este organizată după sistemul statului omogen. Iar dacă Ungaria se consideră de stat eterogen, atunci administrația trebuie să ia o altă formă, trebuie, ca administrația aceasta să fie organizată conform elementelor etnice ale statului eterogen. În cazul acesta deci sistemul *comitatens'* trebuie reformat. Câtă vreme comitatul nu este organizat conform elementelor etnice; câtă vreme alegerea din comitate conform împrejurărilor etnice nu se democratizează; câtă vreme în comitate *gentry* cu buze maghiare și maghiarizat dominează aproape după sistemul medieval: până atunci o administrație modernă e imposibilă.

Drept aceea câtă vreme în chestia naționalităților nu există o înțelegere cu privire la aceea, că este oare Ungaria stat omogen, ori eterogen, nici o discuție n'are rost.

Naționalitățile din Ungaria și-au precizat foarte bine principiile cu privire la rezolvirea chestiei de naționalități, și a-nume:

1. În anul 1868 în Cameră cu prilejul dezbaterii legii de naționalități. Atunci nu numai deputații naționaliști, ci și nemaghiarii guvernamentali Deakiști au prezentat Camerei proiecte, sub titlul. „Proiect în chestia regulării și asigurării naționalităților și limbilor din Ungaria”, Proiectul acesta consta din nouă articole extinse.

nălțimea lor spre albia umflată și turbure a Siretelui.

Dând vacanță timpurie școlarului meu, ce avea să însoțiască pe mamă-sa la oraș, la Cernăuți, m'am așezat cu toată îndemânarea la amicul meu acasă. Atât numai, că eram îngrijat de neastâmpărul, ce vedeam că-l mistuia de câteva zile încoace. Apele venind tot mai mari, rupsese câteva poduri și oamenii din cele două sate ale moșiei se băteau pe cererea de a lemnelor, cu cari aveau să se dureze trecătorile noi, de către meșterii dulgheri, chemați în grabă din târg.

Dar mai era și altceva, ce-l rodea pe oberferșterul nostru, lucru, care l-am aflat abia într'o seară, dela el însuși. Avea adecă un câne de vânătoare, de mare preț, pe care i-l dăruise un magnat venit la curte în oștețe. Era un dobitoac de soi, bine învățat, la care ținea omul ca la un odor. Ii zicea Nero, și era — îl văd ca astăzi, — peste tot galbăn ca șofranul, având numai pieptul alb, și pe spinare tot așa o dungă, ce părea, că-l desparte în două.

Nici dimineața, nici la prânz, Nero, după cum spunea nevasta berejnicului curții, ce îngrijea pe la casa ferștereașă, nu atinsese măcar mâncarea ce i s'a dat. Înzădar îl îndemna acum stăpânul său însuși, și-l alinta în toate chipurile să îmbuce ceva din mână, că nici nu se urnia din hârlogul său. Oberferșterul cam nerăbdător de fire, vroind să-l scoată pe câne afară din coteț, s'a pomenit spre marea sa mirare, că i-a arătat chiar dinții și cum încerca acum în tot

feul să-l tragă afară, să vadă de nu cumva avea vr'un beteșug sau altceva, s'a ales chiar cu o mușcătură sdравă. Cum nu-și putea de loc lămuri, că ce se aibă animalul, l-a lăsat deocamdată în pace, a proptit cotețul bine și a început cu multă grijă să-și spele mâna însângărată, făcându-și în urmă câteva cataplasme de cârpe muiate în arnică, la care lucru încă l-am ajutat eu, așa pe cât mă pricepeam.

Toată seara n'am stat de vorbă decât asupra lucrului ciudat cu Nero și din toate ispitelile făcute slujitorilor din curte, nu ieșia pic de dumerire, că ce să fi pățit sârmanul câne. A doua zi desdimineață însă, când s'a repezit neliniștitul vânător la cotețul desmerdatului său tovarăș de pădure, a găsit cotețul deschis, iar Nero nicăireca. Toată căutarea și iscoada dată fugitului erau degeaba. Pierise ca în pământ.

Era Sâmbătă înaintea Floriilor, când l-am lăsat pe prietenul meu dus pe gânduri și am plecat să petrec sărbătorile Paștilor la părinții mei. l-am zis rămas bun în chipul cel mai vesel, doar, doar îl voiu înviora cu vorbele mele, decât fața sa era, — îmi aduc aminte, — ca schimbă. Se petrecea ceva în adâncul năcăjitului om: decât eu habar nu aveam ce hotărîre strășnică se zămislise în sufletul său. Trebuia să aflu lucrurile mult mai târziu, când orice mângăiere și sfat erau de prisos. Iată cum s'au perindat în adevăr clipele chinuite ale sârmanului oberferșter.

Credința omului că drăguțul său de Nero era mușcat de un câne turbat și turbase acum

el însuși, i se înrădăcinase atât de cumplit în minte, încât s'a împăcat repede cu soarta sa nefericită și știindu-se în ghiarele unei morți sigure, s'a pus cu sufletul zdrobit pe rânduirea lucrurilor ce aveau să se ivească pe firul soartei nestrămutate. Știa din cele auzite de pe la oameni, precum și din câte le citise prin cărți, că turbarea se arată negreșit la nouă zile și începe cu ferbințeală năprasnică, cu dureri de cap și cu sete mare. Ziua a noua, strășnica zi în care avea să i se îplinească sorocul, nenorocitului său sfârșit, cădea deci Sâmbătă, în ajunul Invierei, care în anul acela, ca prin întâmplare, venia deodată cu Invierea la catolici. Și iată ce a făcut sârmanul om.

De Duminică și până Marți sara a pus la cale toate trebile de ferșterie, adică socotelile pădurilor, ale ferșteilor și lucrătorilor, daraverile cu arendașii jidovi și tot, tot, ce ținea de sama lui și Mercuri dimineața a plecat la târgul Vijnitei. Aicia la dregătoria ținutului, și-a făcut testamentul și l-a încredințat notarului judecătoreșc. A mers apoi la biserica papistașă a târgului și s'a spovedit și împărțit, după legea sa și, mângăiat la suflet că și-a pus la regulă cele ce-l mai legau de *viața pământească*, s'a întors a treia zi înapoi, la moșie.

Oberferșterul, avea în țara Boemiei, de unde era de loc, o mamă bătrână și o soră văduvă, ce trăia împreună cu o nepoțică luată de suflet, într'un orașel mai retras. Astora le-a scris ispitul om o scrisoare lungă, arătându-le toate, cum au venit și trimițându-le și un izvod amănunțit

Mare magazin de haine a lui

Moskovitz Zsigmond

Furnizorul inteligenței române. ARAD, (Palatul Teatrului oraș).

Cel mai ieftin și avantajos izvor de procurat haină gata pentru bărbați și copii. — Recomandă în deosebi specialele sale soiuri de paltoane și peptare pentru preoți.

Asortiment extraordinar de bogat în tot felul de îmbrăcăminte moderne, paltoane, pardesiuri etc. pentru bărbați și copii.

N-rul telefonului pentru comitat și oraș 534.

În băătură, balegile animalelor trebuie adunate în grămadă și grămezile acoperite cu pământ, pentru a le feri de uscăciune. Toamna, gunoiul adunat se cară și împrăștie pe partea mai slabă a pășunii. Nu e ertat a lăsa, ca gunoiul adunat să fie vândut de păstori, cum se mai face în multe locuri și astăzi.

După-ce s'a cărat gunoiul se grapă pășunea cu grapa de mușchi pentru a împrăștia și a mărunti cât mai bine gunoiul și baligele.

Numai cu baligele animalelor cari umbliă la pășunat însă, noi nu putem aduce pășunile în stare bună, fiind acelea cu totul sărăcite în materii hrănitoare. Astăzi e de lipsă ca să folosim și pe pășuni așa numitele *îngrășăminte* (gunoiuri) *artificiale* (maiestrite).

Îngrășămintele artificiale au favorul acela, că în cantitate mică ele conțin materii nutritive multe, în ele noi putem cumpăra materiile acelea, cari sunt mai de lipsă și din fiecare atâta cât voim.

Îngrășăminte artificiale avem: de *nitrogen*, de *fosfor* și de *kalium* și acestea 3 materii sunt acelea cari lipsesc din pământ.

Dintre acestea mai necesară este folosirea îngrășămintelor de *fosfor*. Acesta lipsește mai tare din pământ. Dintre feluritele îngrășăminte de fosfor pe pășuni, se pot folosi *sgura lui Thomas* și *superfosfatele*.

Din sgura lui Thomas trebuie în anii din-tăiu pentru un jugăr catastral (1600 stânjeni pătrați) 250—300 kgr., mai târziu se ia mai puțin 200 kgr. Superfosfat de 16% trebuie pentru un jugăr catastral 150 200 kgr. Acestea se împrăștie încă toamna sau în decursul iernii.

Folosirea îngrășămintelor de *kalium* — de regulă nu e necesară. Se folosește mai mult numai în pământuri ușoare, nisipoase. Pentru un jugăr catastral trebuie 200—250 kgr. din așa numita *sarea alcalină de Strassfurt* de 40%. Se împrăștie toamna.

Îngrășămintele de nitrogen le folosim totdeauna atunci, când voim să crească iarba cât mai tare, de oare ce nitrogenul înrațește foarte mult asupra creșterii iute a ierburilor. Din îngrășămintele, cari conțin nitrogen e de recomandat folosirea „*Salitrei de Chile*” din care trebuie 50—60 kgr. pentru un jugăr. Aceasta se împrăștie primăvara timpuriu.

Folosirea îngrășămintelor artificiale (gunoiurilor maiestrite) și din acestea mai cu seamă a superfosfatului, numai recomanda se poate. Iarbă mai multă, vite bine hrănite, la vaci lapte mai mult va fi răsplata pentru puțină cheltuială, care o avem cu cumpăraturile și folosirea lor. Sașii au și început a le folosi în măsură mai mare pentru îngrășarea pășunii (de pildă Csnădia com. Sibiuului). Dintre comunele românești până acuma numai una știi (Șebeșul de jos com. Sibiuului), unde s'au hotărât să folosească superfosfat pentru îngrășarea pășunilor.

Prin gunoarea pășunilor nu numai că ajutam creșterea ierburilor bune, dar totodată stărpim și mușchii. Acesta crește mai tare pe locurile sărace, înbunătățindu-le pe acestea, mușchiul încă piere.

Să se îngrijască dară gunoiul adunat pe pășune și pe lângă acesta să se folosească și gunoiul artificial.

Pe multe pășuni iarba e de tot rară și puțină. În cazuri de acestea trebuie să ne silim, ca să se înțelească pășunea cât mai curând și cât mai bine.

De multe-ori ajută înțelenirea și numai gunoarea pășunilor. După gunoarea iarba crește mai puternic, se înfrățește mai bine și în curând locul va fi deplin înțelenit.

Unde numai gunoarea nu ajută, acolo trebuie să sămănăm sămânță de iarbă bună.

Pășunea, unde sămănăm sămânță de iarbă — se gunoiește din toamnă, primăvara se grapă bine cu o grapă grea de fer. După grăpat sămănăm, și apoi tăvălugim, ca sămânța să se astupe cu pământ.

Dacă s'a sămănat iarbă, pășunatul trebuie oprit până ce s'a întărit iarba răsărită. E bine dacă în toamna următoare iară se gunoiește locul.

Pentru pășune ierburile celea mai potrivite sunt: gălămoșul (*Dactylis glomerata*), firușorul (*Poa pratensis*), pieptănărița (*Cynosurus cristatus*) iarba englezească (*Lolium perenne*) Timoftica sau iarba lui Timofteiu (*Theum pratense*) codina sau coada vulpei (*Alopecurus pratensis*) și altele.

Acestea ar fi, — așa mai pe scurt, îngrijirile ce trebuie date pășunilor, dacă voim să avem folos de ele.

Se înțelege de sine, că trebuie să ne îngrijim, ca animalele să aibă și apă bună de beut la dispoziție.

Cine dorește și alte deslușiri, îi stau la dispoziție cu cea mai mare plăcere.

Sibiu.

Aurei Cosciuc,
conf. agr. al „Asociațiunii”.

Producția zahărului și a petrolului în România

În programul adoptat de actualul guvern pentru ușurarea traiului, figurează și scăderea taxei de zahăr și petrol. În legătură cu aceasta, credem că e interesant să arătăm, care e puterea noastră de producție în ceea ce privește zahărul și petrolul.

În țara noastră sunt cinci fabrici de zahăr: la Roman, Mărășești, Sascut, Chitila și Ripiceni.

Toate aceste fabrici au produs pe anul 1909—1910 o cantitate de 27,697 609 kgr. zahăr. Dacă ținem seama, că în anul 1899—1900 fabricile românești produceau numai 8,354.643 kgr. zahăr, vedem, că în 11 ani producția acestui aliment de primă necesitate a crescut cu 20 de milioane kilograme.

Din datele ministerului de finanțe se vede limpede, că cea mai mare parte din producția zahărului se consumă în țară.

În anul 1909—1910 s'a exportat numai 2150 kgr.

Dacă exportul zahărului e foarte scăzut, în schimb exportul produselor petrolifere a luat la noi un mare avânt în vremea din urmă.

Cercetând datele ministerului de finanțe, vedem, că anul trecut s'a întrebuițat în diferite fabrici 1.160,517.350 kgr. țigai, din care s'a obținut 217,908.037 kgr. benzină, 269,794 456 kgr. petrol distilat, 38,033.325 kgr. uleiuri minerale, 1,453.345 kgr. solzi de parafină și 613,034 441 kgr. reziduri.

Din acestea, s'au consumat în țară 705.113 kgr. benzine nedaturate, 14,474 123 kgr. benzine denaturate, 38,767.237 kgr. petrol și 9,089 368 kgr. uleiuri brute.

Și s'au exportat 116,911.090 kgr. benzine, 290,345.633 kgr. petrol; 14,283.628 kgr. uleiuri minerale și 27,274 608 kgr. reziduri.

După cum se vede, numai uleiurile minerale și rezidurile s'au întrebuițat mai mult în țară. Și asta din pricina avântului considerabil, pe care l'a luat dela o vreme încoace industria românească.

Dr. STEFAN TĂMĂȘDAN
medic univ. specialist în arta dentistică,
ARAD, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eliz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

INFORMAȚIUNI

Arad, 15/28 Aprilie 1911.

De-ale noastre.

George Coșbuc în Arad. În cele 3 zile din urmă Aradul a avut un distins și prea iubit oaspe. Poetul iubit al întreg neamului românesc d. *Gheorghe Coșbuc* a petrecut în mijlocul nostru, unde a fost primit cu cea mai sinceră și caldă iubire. Azi d. G. Coșbuc cu trenul accelerat dela amiază a plecat spre București. Suntem prea fericiți putând să vestim cetitorilor noștri, că d. Gheorghe Coșbuc a avut marea bunăvoință a ne promite colaborarea sa la „Românul”.

Caragiale Cu adânc regret am primit dela Berlin știrea, că iubitul nostru amic d-nul I. L. Caragiale în săptămâna trecută a fost bolnav. Cu bucurie putem vesti însă acum cetitorilor noștri, că d. Caragiale este aproape deplin restaurat și în săptămâna viitoare reîncepe colaborarea sa regulată la „Românul”.

Consistor plenar. Azi a ținut Consistorul gr. or. român din Arad ședința sa plenară, în care s'a stabilit raportul general al acestui Consistor către sinodul eparhial despre gestiunea anului 1910. La ședință au luat parte asesorii: Augustin Hamsea, Gheorghe Purcariu, dr. Nicolae Oncu, Iosif Moldovan, dr. Gheorghe Popa, Nicolae Crășmaru, Demetriu Muscan, Gherasim Serb (referentul), Aurel Călniceanu, Vasilie Beleş, Emanuil Ungureanu, dr. Gheorghe Ciuhandu, Mihaiu Luca, Fabrițiu Manoila, Traian Vățian, Gheorghe Feier, Petru Truția și Vasilie Goldiș.

După desbaterea și primirea raportului general către sinodul eparhial, s'a stabilit bugetul consistorului diecezan din Arad pe 1911. În urmă a ținut ședința senatului bisericesc, apoi cel școlar al consistorului, în cari s'au pregătit rapoartele către sinodul eparhial asupra tuturor afacerilor diecezane.

După ședință, partea mai mare a asesoriilor au fost la masă oaspeții P. S. Sale d-lui Episcop diecezan Ioan I. Papp.

Învierea Domnului în Sibiu. Cu solemnitate impunătoare s'a serbat și de astădată Învierea Domnului în catedrala din Sibiu. Atât la Înviere, cât și la sfânta liturghie, a pontificat înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit *Ioan Meșianu*, asistat de domnii: Galacteon Șagău, Mateiu Voileanu, Nicolae Ivan, Dr. Ioan Stroia, Pavel Boldea, Dr. Vasile Bologa, apoi Dimitrie Câmpian și Dr. Vasile Ștan, ca diaconi. A cântat corul mixt, condus de d. profesor *T. Popovici*. La finea liturghiei Excelența Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul *Ioan*, a rostit o cuvântare plină de învățături frumoase, pe care publicul numărös din catedrală a ascultat-o cu mare atențiune.

Nenorocire. „G. Transilvaniei” scrie: Cu ocaziunea salvelor de piulițe, ce se dau cu rost și fără rost în tot decursul zilelor de sărbători ale Sf. Paști în Scheii-Rașovului, a explodat o piuliță, pe Coasta Prundului, răbind greu la picioare pe patru bărbați, cari au fost transportați la spital, unde lui Constantin Nicolae a trebuit să-i amputeze piciorul.

MAGAZIN IEFTIN
MAUTNER R.

☛ Ieftinătate generală surprinzătoare.

Cumpărând o cantitate mai mare de mărfuri an ocaziune a pune la dispoziția Onor. public, cu prețuri uimitor de scăzute: pânzetură, canafas (pânză lustruasă), delin de spălat, delin francez, Batist de mătase, zephir englez, albituri, șervete, fețe de masă, covoare, perdele, acoperitoare de pat, etc., orice obiecte din acest resort. Multime de stoffe și costume engleze cu jumătate de preț se capătă la magazinul ieftin al lui

MAUTNER R., Arad, str. Hunyadi Nr. 1. — Prăvălia e deschisă a. m. dela 8—12, p. m. dela 1½—7 ore

Din străinătate.

Sosirea escadrei Austro-Ungare la Corfu. Escadra austro-ungară a sosit Marți la Corfu. Contraamiralul Kunsti, în fruntea a vre-o 40 de ofițeri, s'a dus la Achileion unde au fost primiți de împăratul Wilhelm, care le-a oferit în urmă un supeu pe vasul Hohenzollern. Au asistat familia împărătească și familia regală a Greciei, ofițerii austroungari și comandanții vaselor germane.

Inaugurarea expoziției din Turin. Sâmbătă 16/29 c. se va face cu deosebită solemnitate inaugurarea expoziției din Turin (Italia) în prezența suveranilor, mai multor prinți de sânge și a înalților demnitari ai Statului.

De asemenea peste 300 deputați și senatori vor sosi din Roma în acea zi pentru a asista la solemnitate.

Mari serbări venețiene vor avea loc la Turin în tot timpul cât vor sta acolo Suveranii și se vor da și două reprezentațiuni de gală la teatrele Regio și Carignano.

Consiliul de miniștri în chestia Chinei. Din Petersburg vine știrea, că Dumineca trecută s'a ținut un important consiliu de miniștri, în care s'a discutat asupra chestiunilor chineze. După ridicarea ședinței primul ministru a supus țarului propunerile sale în această privință.

Miniștrii de războiu și de marină vor pleca Sâmbătă în Siberia, însoțiți de câțiva ofițeri ai statului major, spre a inspecta trupele de acolo. Situația e critică.

Nou trimis la Curia papală. Noul trimis al Austro-Ungariei la curtea papală prințul Schönburg-Hartenstein s'a prezentat la Papa în mod oficial. În discursul său a solicitat ajutorul prea grațios al Papei în noua sa activitate întru înțărirea legăturilor dintre Monarhie și Curtea papală. Papa în răspunsul său l-a asigurat de tot sprijinul său, iar la sfârșit a implorat darul divin, care se trăiască încă mulți ani pe încăruntitul nostru Monarh.

După primirea oficială ambasadorul a fost condus în departamentul privat al Papei, unde i-s'a prezentat și celalalt personal al ambasadei.

Prințul a vizitat apoi și pe secretarul Merry del Val, iar după aceea a mers în biserica sf. Petru, unde s'a rugat la mormântul Apostolilor.

Secretarul i-a întors vizita la palatul ambasadei.

Situația politică în Turcia. Cu toate că în ședința de Mercuri a partidului pentru „Uniune și Progres” s'a stabilit un acord, prin care s'a înlăturat demisia guvernului, situația generală totuși este urmărită cu o atențiune deosebită.

Guvernul reacționar din partidul tinerilor turci pare a fi fost sprijinit de o parte a armatei. Sunt, însă, indicii că marea majoritate a armatei e ostilă acestui curent.

În caz când Camera va perzista în atitudinea sa, care tinde la provocarea unei schimbări și în caz când uneltirile împotriva sistemului tinerilor turci nu vor înceta, parlamentul va fi dizolvat în curând.

Răscoala în Tripolitania. „Corriere d'Italia” află din Bengasi (statul Barca) că fostul sultan al vilaetului turc Tripolitania, care fusese deținat de către francezi, s'a răsculat. Ex-sultanul a pornit în fruntea unui trib împotriva garnizoanei Abeker și a înconjurat orașul.

Răspunsul lui Kuropatkin. Kuropatkin, care a fost comandantul suprem al armatei rusești în marele războiu ruso-japonez, a scris la timpul său o broșură, în care cerea să se desvinovățească de vina dezastrului urmat din acest răs-

boiu. Conte de Witte încă pe atunci declarase, că cartea lui Kuropatkin conține neadevăruri, din care cauză Kuropatkin îl provocase la duel pe Witte. Țarul împiedecase însă duelul.

Acum contele Witte a scris o broșură, în care arată cu documente, că Kuropatkin a spus neadevăruri în cartea sa. Ca dovadă Witte expune istoricul ocupării Mandciuriei de către armata rusească.

Kuropatkin afirmă în opul său, că el n-a fost nici când pentru ocuparea acestei provincii, dar contele Witte arată prin depeșe și autografe de ale lui Kuropatkin, că dânsul a pledat mai mult pentru aceasta. Opul a stârnit senzație mai ales, că Țarul și-a dat învoirea prea înaltă la publicarea răspunsului lui Witte. Nu numai în Rusia, dar în Europa întreagă se așteaptă evenimentele din viitor, căci Kuropatkin va răspunde cu siguranță la atacurile lui Witte.

Franța în chestia Marocului, Pretinsa intervenție a Franței în Maroc a alarmat mult presa europeană. Lucrul se prezenta așa, că Franța urmărește scopuri de cucerire, mai ales, că se zvonise, că ar întreprinde pasul acesta în secret.

Acum se vestește, că Franța a avizat pe toate guvernele din Europa despre trimiterea trupelor sale. Pentru aceasta însă n'a cerut consimțământul acestor puteri și nici acestea n'au ridicat până acum vr'o excepție în privința aceasta.

Prin aceasta însă nu este exclus, ca puterile să nu-și ridice cuvântul și mai târziu, căci în cercurile din Germania se face o critică asupra guvernului francez. Atárnă, că Franța va ținea Fezul ocupat mai multă vreme sau ba. În cazul acesta se așteaptă conflicte diplomatice de mare gravitate.

Episcop bombardat cu pietri. Din Paris se anunță, că episcopul Baurox a fost bombardat cu pietre pe când se ducea la biserica din Le Plume. Geamurile trăsorii au fost sparte, viziul rănit. Episcopul a scăpat neatins.

Expediția Garibaldiilor în Albania. Cu privire la pretinsa expediție a voluntarilor italieni pentru Albania, ziarul „Popolo Roman” din Roma repetă că, după părerea sa, aceste zvonuri nu se vor realiza și cu atât mai puțin, cu cât măsurile guvernului italian vor ști să înlăture la timp orice încercare nepatriotică de a turbura raporturile Italiei cu alte puteri.

Groznică explozie într'o mină. O exploziune a avut loc într'o mină de hule din Elkgarden, în Virginia orientală, închizând într'ansa 28 mineri. E temere, că toți au perit.

Turburări antisemite într'un sat din Galiția. În satul rutean Casar au izbucnit excese împotriva Evreilor. Câteva persoane au fost rănite. S'a trimis miliție la fața locului. Un funcționar al guvernatorului a plecat la Casar.

Asemenea excese s'au întâmplat și acum câțiva ani. În procesul monstru ce a urmat, au fost condamnați câțiva țărani.

Scufundarea unor vapoare chineze. Două vapoare chineze s'au ciocnit Duminecă la 100 de leghe la Sud de Shanghai. Unul din ele s'a scufundat. Vre-o 40 de Chinezi s'au înecat. Toți călătorii străini au fost salvați.

Groznică catastrofă de cale ferată. Din Londra vine știrea, că în apropiere de Capstadt s'a produs o teribilă catastrofă de cale ferată.

Un tren compus din 4 vagoane de persoane și 6 de marfă, a căzut de pe pod într'o prăpastie, la o adâncime de peste 100 de metri.

La locul catastrofei nu se afla decât locuința unui fermier, așa că până la sosirea ajutoarelor a durat o jumătate de zi.

Lucrările de salvare au mers foarte greu. Până aseară s'au scos 32 cadavre și 25 grav răniți.

ULTIME ȘTIRI

Alegerea din Ighiu. Tetétleni, apărătorul lui Szász Pál își încheie vorbirea de apărare, prezintă apoi contrapetiția, în care cere să arate, că d. Vaida a agitat. În cuvântările sale de program a promis alegătorilor împărțirea pământurilor preoțești și episcopoești. Afirmă apoi, că preoții ar fi agitat de pe amvon pentru d. Vaida și nu s'au ferit nici de îndemnare la omor. Agitația preoților a și avut de rezultat un caz de omor, aprinderi și bătăi.

Îi replică d. Vlad în mod energic înfirmând punct de punct contrapetiția. D. Vaida n'a agitat, ci a dezvoltat numai programul partidului între marginile legii. În ce privește omorurile și celelalte excese d. Vlad declară și cere să se asculte mai mulți martori, cari vor dovedi contrariul. Dar e absurdă această acuză a lui Tetétleni, căci nu se poate să se fi întâmplat astfel de excese, când fiecare comună a fost asediată de soldați. Unde e apoi ochiul atât de scrupulos în astfel de cazuri al administrației. Beutura și corupția, de care vorbește Tetétleni sunt de asemeni nebazate, ba sau practicat în măsură extinsă de către partidul lui Szász Pál. Tetétleni în lipsă de date recurge la întortochiarea paragrafilor, cu ajutorul cărora sperează să-și ajungă scopul.

D. Vlad încheie cu cuvintele: „În decurs de zece ani am avut parte de multe și mari desiluziuni în viața mea politică, dar nu mi-am pierdut încrederea în cel mai înalt for judecătoresc, dela a cărui dreptate aștept, ca d. Vaida să fie declarat de deputat al cercului Ighiu”.

Sentința se va publica în 2 Mai n.

Lupta pentru votul universal. Din comuna Igrîș, comitatul Torontal, primim știrea, că bravii Igrîșeni aderenți sinceri ai partidului național vor organiza în 7 Mai n. a. c. la orele 3 d. a. o adunare populară cu următorul program:

1. Situația politică.
  2. Sufragiul universal.
  3. Dreptul limbei românești.
  4. Rezoluțiune, și
  5. Eventuale propuneri.
- Laudă lor!

Tragicul sfârșit al unei doamne. Din Reichenau se anunță, că d-na Ana Weber a căzut Sâmbătă dimineața de pe muntele Rax și a rămas moartă pe loc. Nu este exclusă probabilitatea unei sinucideri.

Unicul fiu al doamnei Weber a căzut acum cinci ani de pe acest munte. De atunci d-na Weber vizitează în fiecare Duminecă mormântul fiului pe munte. Rudele susțin că e vorba de un accident.

D-na Weber lasă în urmă o avere de 2 milioane coroane care revine moștenitorilor și mai multor societăți de binefacere.

E lucru stabilit că nu e vorba de o sinucidere ci de un accident nenorocit.

KILENYI C. és T^{sa}.

Arad, str. József főherceg 11, la globul vânător.

Au sosit noutățile de primăvară.

Preț ieftin extraordinar.

Pânuri de haine femeiești, mătăsuri, delaine, zephyre, cartoane, mănuși, ciorapi pregătiți de penitențieri. Asortiment bogat de umbrele, pălării de paie pentru dame. Modele și decoruri se capătă cu preț foarte scăzut.

Papa greu bolnav. Cu toate știrile liniștitoare ce sosesc din Vatican totuși se dă ca sigur că starea Papei e mai gravă de cum s'ar putea crede după informațiile oficiale. Boala actuală este o urmare a gutei cronice de care suferă Papa. Medicii au fost încă acum o săptămână de acord, că în ori ce moment se poate ivi o catastrofă.

Deși bolnavul a trecut cu bine prin stadiul critic al boalei, totuși sunt încă temeri de surprize. Medicii au înființat în Vatican un serviciu permanent. Toate audiențele au fost contramandate.

Starea Papei continuă a inspira serioase temeri. Pe lângă guta de care suferă, se mai manifestă și urmările bătrâneții. Papa se simte slăbit și obosit, cu toate aceste însă numai cu greu a putut fi convins că are nevoie de puțină odihnă.

Măsuri contra presei din Constantinopol. Tribunalul militar din Constantinopol a suspendat Mercuri apariția ziarelor „Tanin” și „Zia” pentru atacurile lor violente.

Marele vizir a anulat hotărârea tribunalului militar, căci dacă guvernul ar voi să aplice măsurile restrictive cu toată severitatea, atunci ar trebui să suspendeze într'o zi sau două toate ziarele din Constantinopol.

Tribunalul militar a avertizat ziarele că dacă nu vor înceta cu atacurile lor se vor lua măsuri severe pentru încetarea acestei campanii. Marele vizir face tot posibilul spre a paraliza efectele campaniei ziarelor.

Ministrul de războiu Mahmut-Schefket pașa va face demersuri spre a pune capăt dezbinării ce se manifestă printre ofițeri.

Din cercurile oficiale se svonește, că în caz când Camera își va exprima neîncrederea sa față de guvern după ce acesta va fi răspuns la interpelarea în chestia întrevederii dela Potsdam, parlamentul va fi imediat dizolvat.

x Noutăți de primăvară. În prăvălia lui Schwarzberger Manó din Arad, strada Vörösmarty Nr. 3 se pot căpăta pe lângă prețurile cele mai ieftine și serviciu prompt și solid, următoarele: pardesii femeiești, raglane și kimone engleze, mare asortiment de haine pentru fetițe și copii.

x A apărut: Elemi népiskola értesítő könyvecske — Aviz școlar pentru școlile populare primare.

Se află de vânzare la Librăria diecezană din Arad. Prețul unui exemplar 30 fil, + 10 fil, porto.

Redactor responsabil: Atanasiu Hălmăgian.

La Librăria diecezană, Arad

se află de vânzare următoarele cărți literare:

Sadoveanu M. Apa morților, roman . . .	2—
„ „ Soimii	2—
„ „ Povestiri de seară	2—
Pop, V. Iubirea e biruitoare	2—
Sandu Aldea C. Ape mari	2—

**Primesc ieftin și cu garanță
reparare de mașini de imblătit,**

◀ chiar și de acelea, a căror
cazan are lipsă de probă. ▶

Mihaiu Bănățeanu,
mașinist diplomat.

Arad, Strada Vendel nr. 5.

Triumf. Fabrica de bere
a domeniului
baronesei

ELEK NOPCSA,

s'a travestit radical, s'a sporit cu mașini noi și afară de berile de bun renume produse până aci, de un timp fabrică și bere specială

malata

care va purta în circulație numele

Diadal bikasör.

Această bere specifică, într'adevăr excelentă a cucerit în scurt timp marele public.

Cu tot respectul

d-na **Nopcsa Elek,** baroneasă.

Trag binevoitoarea atențiune a
on. public asupra institutului
meu de

spălat și călcat

bine aranjat, în care primesc tot
felul de **curățire.**

Cu stimă:

SZABÓ BALINTNÉ, Arad
str. Deák Ferencz Nr. 7.

Cele mai noi susceperi de

**plăci pentru
gramofon:**

Hulló falevél

din „Ezigányszerelem” și din
„Balkáni hercegnő”

se capătă la

Koch Dániel

Arad, str. Deák-Ferencz.

Vis-à-vis de hotelul „Crucea albă”.

Városmajor - Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern.

Supraveghiere medicală continuă (constantă).

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Bulevardul Ferencz-körút 29.

Director-șef: **Dr. A. Cozmutza.**

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.

Telefon 88—99.

Dr. Brutus Macaveiu
med. univ.

specialist în morburile femeiești, asist nt la
clinica de femei „Crucea albă” din Timi-
șoara, își ține ordinațiunile în Timișoara-
Fabric, piața Kossuth Nr. 2.

Numărul telefon 11—68.

„IANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou pro-
duct higienic pentru
curățirea și înfrum-
sețarea pelei.

Înlătură petele
galbene, bucele pri-
cinite de înfierbin-
țeli, sgrăbunțe și
alte necurățenii de
piele. Crema aceasta
ziua se poate folosi
mult mai cu succes.

1 teglă 1 cor.

» **IANER** pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la
baluri, saloane și de zilnic folos,
care acopere încrețiturile și e cu totul nesticăcioasă. În cu-
lorile: roza, albă și cremă. **1 cutie 1 cor.**

» **IANER** săpun. **1 bucată 60 fileri.**

» **IANER** pastă pentru dinți. **1 doză 1 cor.**

» **IANER** apă pentru gură. Bună pentru dinții
scorburoși și gin-
geii burețoși, contra mirosului greu de gură. **1 sticlă
cor. 1-60, jum. sticlă 80 fil.**

» **IANER** esență pentru păr. Excelentă pentru
înlăturarea mă-
treței și contra căderii părului. **1 sticlă, 1 cor. 30 fil.**

» **IANER** pomadă pentru creșterea părului. —
1 teglă 2 coroane.

» **IANER** vâpseală pentru păr pentru a colora
în negru, brunet,
ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e eschisă.
La comande să se noteze că părul încărunțit în ce culoare
să se vâpsească (negru, brunet). **Un carton 4 cor.**

» **IANER** apă care face părul blond. Pentru a
vâpsi în
timp scurt, în băl, auriu, părul blond, roșu, chiar și brun-
net ori negru. **1 sticlă 4 cor.**

Discretă și zilnică expedite cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacierilor numai „Prepara-
tele lui Rudolf Ianer” ieșite din farmacia sa ca va-
loare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” a lui

Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárvaros Fő-ut 72.

**Ioan
Gabor**

meșter-țiglar și acoperitor cu le-
spezi de metal eternit.

Primește toate lucrările aparțină-
toare acestei branșe și le exe-
cută punctual, pe lângă cele
mai moderate prețuri.

Servește bucuros cu planuri și
preliminare de spese.

Cumpăr

sau dau în schimb pentru alte obiecte:

**Recipise de amanet,
aur, argint sdrobot și bijuterii.**

Deutsch Izidor,
orologier și bijutier.

Arad, str. Weitzer János.
(Palatul Minerților).

Magazinul de oroloage și bijuterii cel
mai mare din Arad. Cea mai ieftină
sursă de cumpărat. **Telefon 438.**

Institut nou de văpsit, curățire chimică și spălat cu aburi a albiturilor în Arad.

Inștiințare. Am onoare a aduce la cunoștința on. public din Arad, că am înființat în **Arad, strada arhiducei Iosif nr. 9,** un nou

institut de văpsit, curățire chimică și spălarea albiturilor cu aburi.

aranjat după cele mai moderne cerințe. Praxa câștigată pe acest teren în Capitală și alte orașe mari ale țării, sunt în stare să împlinesc toate condițiile celor mai gingașe pretenziuni. Asigur pe sprijinitori pe lângă serviciul prompt și și de prețurile cele mai ieftine. — Rog sprijinul on. Public.

Cu stimă: **EUGENIU JUNCAN.**

Comande din provincie se execută prompt și conștientios.

Mare asortiment

de

ghete de bal

în culoarea aurului, din atlas albastru și trandafiriu, din piele de lack și chevreaux

la

Weinberger János

cel mai distins magazin de ghetete.

ARAD, Andrassy-tér nr. 20.

25 (11)

Parfum admirabil

pentru udat la Paști și Sângeorz, miros de violele, lăcrămioare, trandafir, etc., cu prețul de 50 fl., cor. 1-50 și cor. 2.

Văpseală pentru ouă, lipsită de otrăvă în colori diferite, cutia 6 fl.

Hârtii în colori diferite pentru colorat ouă, cutia 16 fl.

Parfumuri lipsite de alcool, sticla 90 fileri.

Se capătă toate la

Rozsnyay M.

apotecar, **Arad, piața libertății.**

... Singurul institut de asigurare ardelean ...

„Traşsylvania”

Sibiu. Strada Cisnădiei 5. — Edificiile proprii.

recomandă

... **Asigurări împotriva focului,** ...

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc., pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții, cum și

... **Asigurări asupra vieții,** ...

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dola asezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termen fix, cu plăcire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare,

Asigurări contra grindinei (de piatră)

Asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere),

Asigurări de pagube la apaducte,

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1909	K. 4,821,163-51
Capitale asigurate pe viață achitate	4,571,035-31
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1909	foe . . . . . 112,046,412-—
	viață . . . . . 10,847,132-—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	2,309,387-—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, str. Cisnădiei nr. 5, la agentura principală în Arad, Brașov și Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, cari au legături bune, se primesc la serviciul institutului în condiții favorabile.

(59) 3

Frumseță și sănătate! La **Cornel Demeter,**

farmacist în **Orăștie (Szászváros),** găsiți următoarele preparate cosmetice de bun renume:

■ **Cream de benzoe mygdale.** Creamul de benzoe servește pentru conservarea, înfrumșetarea și albirea mânilor și feței, dând totodată și o fineță deosebită. Delătorează tot felul de necurătenii de pe mână și față, — precum: pete, bubițe, zgrăbunțe, pisteni (mitesser), precum netezește și zbărciturile. Conținutul creamului acestuia e nestricăcios pentru față și mâni. Prețul 60 fl.

■ **Săpunul de benzoe mygdale.** Săpun excelent pentru toilette. E preparat din ingrediente foarte fine și din mirosuri plăcute de flori. Albește și netezește pielea. Prețul 10 fl.

■ **Poudre-Veturien.** Acopere foarte bine, încât nici nu se observă că fața este pudrată. Intrebuițată pudra cu creamul de benzoe mygdale, scutește de urmările neplăcute, ce altcum ar cauza vântul și razele soarelui. Este în culoare albă, roză și galbină. Prețul 1 cor.

■ **Veturien-Parfem.** Veravioletta, cel mai fin parfum de violele, lăcrămioare și scumpie (iorgovan). Prețul 1-60 fl.

■ „Ideal”, cel mai nou parfum. Prețul 2 cor.

■ **Apa de gură „Cremier”** (albă sau roșie). Prin întrebuițarea apei acesteia, nu devin dinții găunoși, — și delătorează durerea dinților, precum să și întăresc dinții și gingiile. Prin întrebuițarea apei acesteia, să delătorează mirosul neplăcut și greu din gură. Prin întrebuițarea apei acesteia cu pravul de dinți „Cremier”, devin dinții foarte frumoși, albi. Prețul 80 fl.

■ **Pravul de dinți „Cremier”.** Prin întrebuițarea pravului acestuia devin dinții frumoși și albi. Prețul 70 fl.

■ **Peril de dinți, fine.** Alegere mare, în diferite prețuri.

■ **Esență de China.** Contra căderii părului, cu rezultat foarte bun. Prețul 1-40 fl.

■ **China tannopomada.** Pentru creșterea părului. Prețul 70 fl.

■ **Oleu de nucă.** Extract de nucă oleica, pentru conservarea părului. 1 sticlă 80 fl.

Toate acestea să pot primi la

farmacistul M. Cornel Demeter, Orăștie—Szászváros.

FRATII BURZA

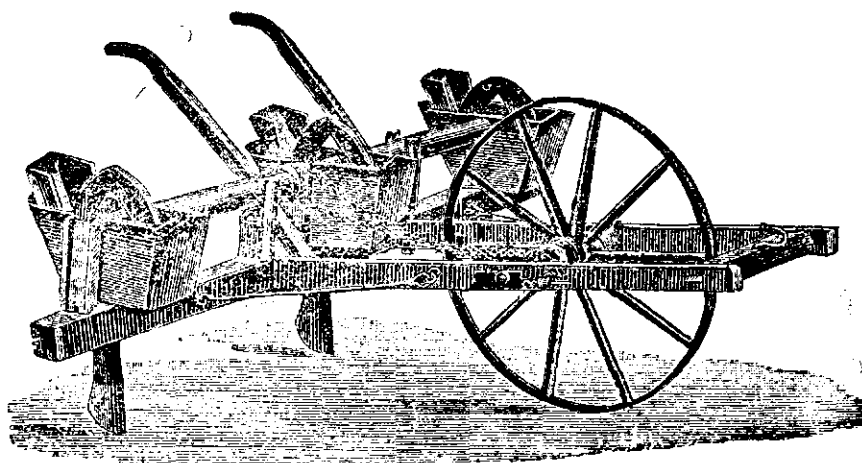
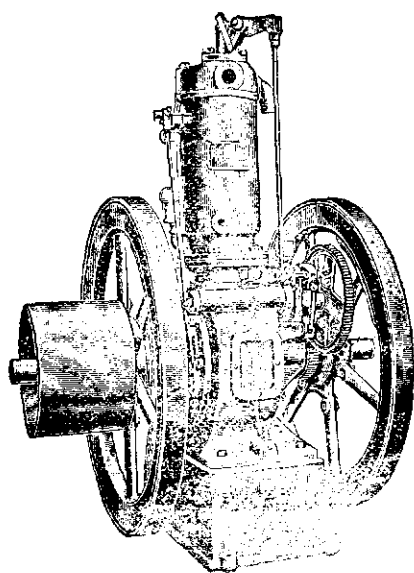
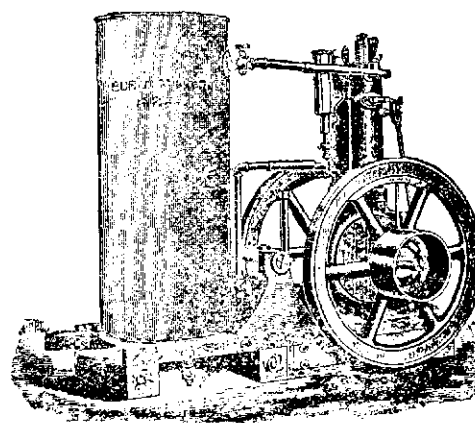
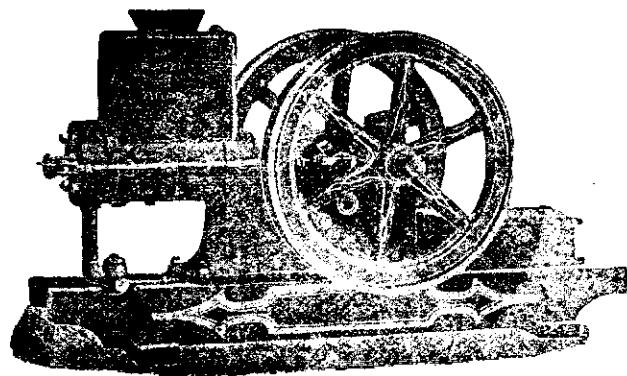
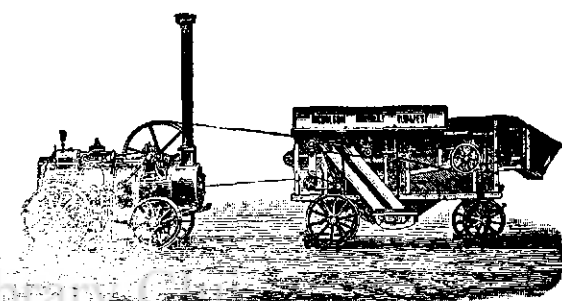
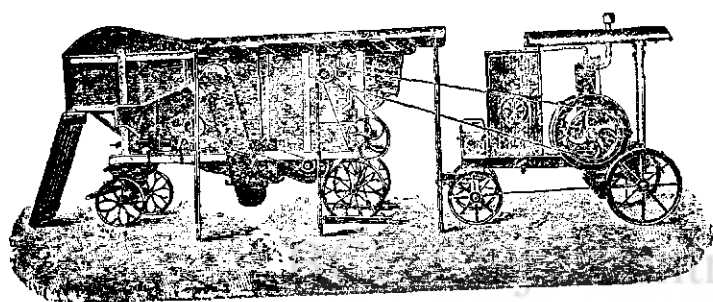
Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

A R A D, Boros Béni-tér Nr. 1.

(Casa proprie).

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot felul de **mașini agricole** cu prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate. Catalog trimitem gratuit.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuroși, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.

„TIMIȘIANA“

INSTITUT DE CREDIT și ECONOMII SOCIETATE pe ACȚII
FONDATĂ IN ANUL 1885.

Centrala în **Timișoara-centru**
(Belváros) Piața Balázs-tér nr. 1. (Palatul Mocsonyi).

Filiale în:

Buziaș, Recaș, Ciacova și Delta.

Telefon Centrala Direcțiunea: Nr. 510.

Contabilitatea: Nr. 1149.

Capital propriu 1,500.000 cor. — Depuneri 5,000.000 cor.

Telefon: Filiala Buziaș nr. 10, Filiala Recaș nr. 14, Filiala Ciacova nr. 16, Filiala Delta nr. 26.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele. Administrează depuneri cu casete de economizare.

Plătește deponenților după mărimea sumei depuse $4\frac{1}{2}\%$ și 5% interese, fără nici o detrageră.

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

■ Depuneri până la 10.000 coroane, după starea cassei se plătesc și fără abdicere.

■ Escomptează cambii și acoardă credite cambiale cu acoperire ipotecară.

■ Dă avans. pe efecte publ. (Lombard).

■ Acordă împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MAIROVITZ EMIL

Arad, strada Kossuth nr. 4.

Stabilimente de piatrărie — mine de marmoră — și băiⁿ de granit
Borossebes. Arad. Piski.

Intreprinde orice lucrări aparținătoare piatrăriei pentru edificii și alte lucrări de lux din material indigen. Mare asortiment de cruci, monumente mormântale și bolte de mormânt. Var ars și lemne de foc.